

I

(Legislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2022/562

zo 6. apríla 2022,

ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe (CARE)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 175 tretí odsek a článok 177,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Súčasná vojenská agresia Ruskej federácie proti Ukrajine a prebiehajúci ozbrojený konflikt zásadne zmenili bezpečnostnú situáciu v Európe. V dôsledku tejto vojenskej agresie čelí Únia, a najmä jej východné regióny, značnému prílevu osôb. To predstavuje ďalšiu výzvu v čase, keď sa hospodárstva členských štátov naďalej zotavujú z dôsledkov pandémie ochorenia COVID-19.
- (2) Členské štáty už môžu v rámci svojich programov politiky súdržnosti financovať širokú škálu investícií na riešenie migračných výziev v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „ERFR“) a Európskeho sociálneho fondu (ďalej len „ESF“) vrátane dodatočných zdrojov sprístupnených vo forme Pomoci pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe (ďalej len „REACT-EU“) s cieľom poskytnúť pomoc na podporu nápravy dôsledkov krízy v súvislosti s pandemiou ochorenia COVID-19 vrátane jej sociálnych dôsledkov a na prípravu zeleného, digitálneho a odolného oživenia hospodárstva. Opatrenia môžu zahŕňať investície do oblastí sociálneho začlenenia, zdravia, vzdelávania, zamestnanosti, bývania a starostlivosti o deti, a to aj prostredníctvom investícií do infraštruktúry, obnovy znevýhodnených mestských oblastí, opatrení na zníženie priestorovej a vzdelanostnej izolácie migrantov, a startupov. Členské štáty môžu presmerovať zostávajúce zdroje v rámci svojich programov na riešenie takýchto migračných výziev. Okrem toho sa Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (ďalej len „FEAD“) môže použiť aj na poskytovanie potravinovej a základnej materiálnej pomoci osobám postihnutým vojenskou agresiou Ruskej federácie vrátane štátnych príslušníkov tretích krajín.

⁽¹⁾ Stanovisko z 23. marca 2022 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 24. marca 2022 (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady zo 4. apríla 2022.

- (3) Zatiaľ čo v prípade dodatočných zdrojov sprístupnených v rámci REACT-EU sa už využívajú viaceré flexibilné možnosti pri ich vykonávaní, zdroje EFRR, ESF a FEAD z viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020 je potrebné využívať flexibilnejšie. Keďže migračné výzvy v dôsledku vojenskej agresie Ruskej federácie proti Ukrajine si vyžadujú naliehavé riešenie, výdavky na operácie zamerané na riešenie uvedených výziev by mali byť oprávnené odo dňa, keď sa začala uvedená vojenská agresia. Okrem toho by sa v prípade takýchto operácií mala zvýšiť flexibilita pri využívaní EFRR a ESF, aby sa dostupné finančné prostriedky v programoch mohli využiť rýchlo za predpokladu, že príslušná operácia je v súlade s operačným programom, ktorý obsahuje v prípade potreby zmeny. Uvedená flexibilita by mala dopĺňať možnosti doplnkového financovania operácií, ktoré už sú stanovené. Mali by sa zaviesť aj zjednodušené postupy podávania správ týkajúcich sa údajov o účastníkoch týchto operácií.
- (4) S cieľom zabezpečiť, aby dotknuté osoby mohli bezodkladne využívať pomoc v rámci FEAD, je vhodné umožniť členským štátom zmeniť určité prvky operačných programov podporovaných z FEAD bez toho, aby bolo potrebné prijať rozhodnutie Komisie.
- (5) Podpora poskytnutá v rámci politiky súdržnosti by mala mať doplnkový charakter, najmä vo vzťahu k akciám financovaným z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, aby sa maximalizoval vplyv dostupných finančných prostriedkov.
- (6) Členské štáty boli bezprecedentným spôsobom zasiahnuté dôsledkami pandémie ochorenia COVID-19. Celkový vplyv tejto pandémie vyvolal v dôsledku náhleho a výrazného zvýšenia verejných investícií potrebných v systémoch zdravotnej starostlivosti členských štátov a v iných odvetviach ich hospodárstiev veľmi veľký tlak na rozpočty členských štátov. Takisto hrozilo, že sa naruší podpora poskytovaná najodkázanejším osobám. To vyvolalo výnimočnú situáciu, ktorú bolo potrebné riešiť pomocou špecifických opatrení.
- (7) V záujme riešenia dôsledkov výskytu ochorenia COVID-19 sa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 ⁽³⁾ a (EÚ) č. 1303/2013 ⁽⁴⁾ zmenili nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/460 ⁽⁵⁾ s cieľom umožniť väčšiu flexibilitu pri vykonávaní programov podporovaných z EFRR, ESF a Kohézneho fondu (ďalej len „fondy“) a z Európskeho námorného a rybárskeho fondu. Keďže sa však závažné negatívne účinky uvedenej krízy na hospodárstva a spoločnosti Únie zhoršili, obe nariadenia boli znova zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/558 ⁽⁶⁾.

Okrem toho v snahe reagovať na dôsledky krízy spôsobenej ochorením COVID-19 na najodkázanejšie osoby bolo nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/559 ⁽⁷⁾ zmenené aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 ⁽⁸⁾ s cieľom zaviesť osobitné opatrenia pre FEAD na riešenie výskytu ochorenia COVID-19. Uvedené zmeny poskytli mimoriadnu dodatočnú flexibilitu, aby sa členským štátom umožnilo sústrediť sa na potrebnú reakciu na bezprecedentnú krízu tým, že sa posilní možnosť mobilizovať nevyužitú podporu z fondov a že sa zjednodušia procedurálne požiadavky spojené s vykonávaním programov s cieľom riešiť potrebu

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 289).

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/460 z 30. marca 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 508/2014, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na mobilizáciu investícií v systémoch zdravotnej starostlivosti členských štátov a v iných odvetviach ich hospodárstiev v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus) (Ú. v. EÚ L 99, 31.3.2020, s. 5).

⁽⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/558 z 23. apríla 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013 a (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o špecifické opatrenia na zabezpečenie mimoriadnej flexibility pri využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 130, 24.4.2020, s. 1).

⁽⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/559 z 23. apríla 2020, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o zavedenie osobitných opatrení na riešenie výskytu ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 130, 24.4.2020, s. 7).

⁽⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 z 11. marca 2014 o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (Ú. v. EÚ L 72, 12.3.2014, s. 1).

rýchlej reakcie na uvedenú krízu. Následnou zmenou nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 zavedenou nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2221⁽⁹⁾ sa sprístupnili značné dodatočné zdroje v rámci REACT-EU s cieľom poskytnúť pomoc na podporu obnovy po kríze spojenej s pandémiou ochorenia COVID-19 vrátane jej sociálnych dôsledkov a na prípravu zeleného, digitálneho a odolného oživenia hospodárstva.

V rámci toho istého balíka bolo nariadenie (EÚ) č. 223/2014 zmenené aj nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/177⁽¹⁰⁾ s cieľom umožniť členským štátom mobilizáciu týchto dodatočných zdrojov pre najodkázanejšie osoby v súvislosti s vykonávaním FEAD.

- (8) Aj keď flexibilita a dodatočné zdroje poskytnuté na programované obdobie 2014 – 2020 pomohli členským štátom pri ich reakcii na krízu a v ich úsilí o obnovu, výskyt nových variantov koronavírusu, najmä variantu omikron, ako aj rozsiahle sprísnenie obmedzení v poslednom štvrtroku 2021 mali naďalej závažné negatívne účinky na hospodárstva a spoločnosti členských štátov a bránili normálnemu vykonávaniu programov politiky súdržnosti a programov podporovaných z FEAD. Súčasná vojenská agresia Ruskej federácie a z nej vyplývajúce migračné toky uvedené účinky ešte zhoršili a hrozí, že ešte viac oslabia oživenie hospodárstva Únie. V súlade s možnosťou stanovenou v nariadení (EÚ) 2020/558 je preto potrebné stanoviť mimoriadne rozšírenie jedného z opatrení zavedených uvedeným nariadením, a síce možnosť uplatňovať mieru spolufinancovania vo výške 100 % za účtovný rok 2020/2021 aj na nasledujúci účtovný rok.
- (9) S cieľom znížiť záťaž verejných rozpočtov, ktorá vyplýva z potreby reagovať na krízovú situáciu, urýchliť vykonávanie programov a umožniť potrebné investície na obnovu regiónov by sa preto členským štátom mala výnimočne poskytnúť možnosť uplatňovať v programe podporovanom z EFRR, ESF, Kohézneho fondu alebo FEAD mieru spolufinancovania vo výške 100 % aj na účtovný rok 2021/2022.
- (10) V záujme dodržania stropov platieb viacročného finančného rámca na roky 2022 a 2023 by sa na tieto roky mal stanoviť strop platieb vyplývajúcich z uplatňovania miery spolufinancovania vo výške 100 % v rámci EFRR, Kohézneho fondu alebo ESF. Platby, ktoré nemožno vykonať v dôsledku uplatnenia uvedených stropov, by mala Komisia uhradiť v závislosti od dostupnosti finančných prostriedkov pri najbližšej príležitosti buď schválením účtov, alebo formou následných platieb. Takýto odklad platieb by nemal mať vplyv na schválenie účtov ani by nemal mať žiadny iný účinok.
- (11) Keďže uplatňovanie miery spolufinancovania vo výške 100 % nebude mať podstatný vplyv na obsah samotných operačných programov, je vhodné umožniť jej rýchlu realizáciu bez toho, aby bolo potrebné rozhodnutie Komisie o schválení zmeny tabuliek týkajúcich sa financií v rámci operačného programu vykonanej členskými štátmi. Členský štát by však mal pred predložením konečnej žiadosti o platbu za účtovný rok oznámiť zrevidované tabuľky týkajúce sa financií. Potenciálne následné zmeny vrátane hodnôt ukazovateľov sa môžu vykonať v rámci neskoršej zmeny programu po skončení účtovného roka.
- (12) Keďže cieľ tohto nariadenia, a to zaviesť flexibilné opatrenia pri poskytovaní podpory z fondov, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu a účinkov navrhovanej činnosti ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“). V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

⁽⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2221 z 23. decembra 2020, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o dodatočné zdroje a vykonávacie opatrenia na poskytovanie pomoci na podporu obnovy po kríze spojenej s pandémiou COVID-19 vrátane jej sociálnych dôsledkov a na prípravu zeleného, digitálneho a odolného oživenia hospodárstva (REACT-EU) (Ú. v. EÚ L 437, 28.12.2020, s. 30).

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/177 z 10. februára 2021, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o zavedenie osobitných opatrení na riešenie krízy súvisiacej s výskytom ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 53, 16.2.2021, s. 1).

- (13) Nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 223/2014 by sa preto mali zodpovedajúcim spôsobom zmeniť.
- (14) Vzhľadom na naliehavosť potreby riešiť migračné výzvy spôsobené súčasnou vojenskou agresiou Ruskej federácie a pretrvávajúcou krízou v oblasti verejného zdravia vyplývajúcou z pandémie ochorenia COVID-19 sa považuje za vhodné uplatniť výnimku z osemtyždňovej lehoty uvedenej v článku 4 Protokolu č. 1 o úlohe národných parlamentov v Európskej únii, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ, Zmluve o fungovaní Európskej únie a Zmluve o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu.
- (15) Vzhľadom na to, že je potrebné umožniť členským štátom, aby svoje programy včas zmenili a mohli tak využívať uplatňovanie miery spolufinancovania vo výške 100 % za účtovný rok 2021/2022, malo by toto nariadenie z dôvodu naliehavosti nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Zmena nariadenia (EÚ) č. 1303/2013

Nariadenie (EÚ) č. 1303/2013 sa mení takto:

1. V článku 25a sa vkladá tento odsek:

„1a. Odchylné od článku 60 ods. 1 a článku 120 ods. 3 prvého a štvrtého pododseku sa môže na výdavky vykázané v žiadostiach o platbu za účtovný rok, ktorý sa začína 1. júla 2021 a končí 30. júna 2022, na jednu alebo viaceré prioritné osi v rámci programu podporovaného z EFRR, ESF alebo Kohézneho fondu uplatniť miera spolufinancovania vo výške 100 %.

Odchylné od článku 30 ods. 1 a 2 a článku 96 ods. 10 si uplatňovanie miery spolufinancovania vo výške 100 % nevyžaduje rozhodnutie Komisie o schválení zmeny programu. Členský štát oznámi Komisii zrevidované tabuľky týkajúce sa financií po schválení monitorovacím výborom. Miera spolufinancovania vo výške 100 % sa uplatňuje len vtedy, ak sa tabuľky týkajúce sa financií v súlade s článkom 135 ods. 2 oznámia Komisii pred predložením konečnej žiadosti o priebežnú platbu za účtovný rok, ktorý sa začína 1. júla 2021 a končí 30. júna 2022.

Celkové dodatočné platby vyplývajúce z uplatňovania miery spolufinancovania vo výške 100 % nesmú presiahnuť 5 miliárd EUR v roku 2022 a 1 miliardu EUR v roku 2023.

Komisia uhradí priebežné platby tak, že pred oznámením uvedeným v druhom pododseku uplatní mieru spolufinancovania platnú pre príslušné prioritné osi. Odchylné od článku 135 ods. 5 Komisia uhradí dodatočné sumy vyplývajúce z uplatnenia miery spolufinancovania vo výške 100 % po prijatí všetkých konečných žiadostí o priebežnú platbu za účtovný rok 2021/2022, v prípade potreby na pomernom základe, aby sa dodržali stropy stanovené v treťom pododseku.

Odchylné od článku 139 ods. 7 sa zostávajúce sumy vyplývajúce z uplatnenia miery spolufinancovania vo výške 100 %, ktoré v záujme dodržania stropov stanovených v treťom pododseku nie je možné uhradiť po schválení účtov, uhradia v roku 2024 alebo neskôr.“

2. V článku 65 ods. 10 sa dopĺňa tento pododsek:

„Odchylné od odseku 9 sú výdavky na operácie zamerané na riešenie migračných výziev v dôsledku vojenskej agresie Ruskej federácie oprávnené od 24. februára 2022.“

3. V článku 98 sa dopĺňa tento odsek:

„4. Operácie zamerané na riešenie migračných výziev v dôsledku vojenskej agresie Ruskej federácie sa môžu financovať buď z EFRR, alebo z ESF na základe pravidiel platných pre daný druhý fond.

V takýchto prípadoch sa tieto operácie programujú v rámci vyhradenej prioritnej osi daného druhého fondu, ktorá prispieva k jeho zodpovedajúcim investičným prioritám.

Ak sa pri operáciách v rámci vyhradenej prioritnej osi uvedenej v druhom pododseku vyžaduje nahlasovanie údajov o účastníkoch, tieto údaje sa zakladajú na informovaných odhadoch a obmedzujú sa na celkový počet podporovaných osôb a počet detí vo veku menej ako 18 rokov.

Tento odsek sa neuplatňuje na programy v rámci cieľa Európska územná spolupráca.“

Článok 2

Zmena nariadenia (EÚ) č. 223/2014

Nariadenie (EÚ) č. 223/2014 sa mení takto:

1. V článku 9 ods. 4 sa dopĺňa tento pododsek:

„Prvý a druhý pododsek sa uplatňujú aj na účely zmeny prvkov operačného programu, ktoré sú zamerané na riešenie migračných výziev v dôsledku vojenskej agresie Ruskej federácie.“

2. V článku 20 sa vkladá tento odsek:

„1b. Odchyľne od odseku 1 sa môže uplatňovať miera spolufinancovania vo výške 100 % na výdavky vykázané v žiadostiach o platbu za účtovný rok, ktorý sa začína 1. júla 2021 a končí 30. júna 2022.“

Odchyľne od článku 9 ods. 1, 2 a 3 si uplatňovanie miery spolufinancovania vo výške 100 % nevyžaduje rozhodnutie Komisie o schválení zmeny programu. Členský štát oznámi Komisii zrevidované tabuľky týkajúce sa financií uvedené v oddiele 5.1 vzorov pre operačný program v prílohe I. Miera spolufinancovania vo výške 100 % sa uplatňuje len vtedy, ak sa tabuľky týkajúce sa financií v súlade s článkom 45 ods. 2 oznámia Komisii pred predložením konečnej žiadosti o priebežnú platbu za účtovný rok, ktorý sa začína 1. júla 2021 a končí 30. júna 2022.“

3. V článku 22 ods. 4 sa dopĺňa tento pododsek:

„Odchyľne od prvého pododseku sú výdavky na operácie zamerané na riešenie migračných výziev v dôsledku vojenskej agresie Ruskej federácie oprávnené od 24. februára 2022.“

Článok 3

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu 6. apríla 2022

Za Európsky parlament
predsedníčka
R. METSOLA

Za Radu
predseda
C. BEAUNE